

Azija

Azija je najveći i najmnogoljudniji kontinent na Zemlji. Također obiluje geografskim posebnostima i svjetskim rekordima: Kaspisko jezero (najveće površinom jezero na svijetu), Mrtvo more (najdublja depresija), Himalaja (najviši planinski lanac s najvišim vrhom Mt. Everestom), Bajkalsko jezero (najdublje jezero) i Tibet (najviša visoravan).....

Ona graniči s Europom na zapadu (granice su planinski masivi Kavkaz i Ural na kopnu, te morski prolazi Bospor i Dardaneli na moru granica nadalje prolazi Kaspiskim jezerom i Kumsko-maničkom udolinom) i Afrikom na jugozapadu (Sueski kanal, Crveno more i prolaz Bab-el-Mandeb). Australija se nalazi južno, a Amerika istočno od Azije i nemaju kopnenu granicu s njom. Azija je površinom najveća kopnena masa na planetu Zemlji i njena je površina 44,568,500 km².^[1] Azija u geopolitičkom smislu ne uključuje Sinajski poluotok, koji se obično uključuje u Afriku.^[1]

Zemljovid Azije

Azijske države na zemljovidu. Vidi datoteku za veći prikaz.

Sadržaj

Rana povijest Azije

Površina

Stanovništvo

Politička podjela

Izvori

Vanjske poveznice

Rana povijest Azije

Na povijest Azije zbog veličine i udaljenosti pojedinih regija može se gledati kao na zasebne povijesti Istočne Azije, povijest Jugoistočne Azije i povijest Bliskog Istoka, koje povezuje povijest stepa središnjeg dijela Azije.

Obalna područja Azije bila su mjesta nastanka prvih civilizacija, od kojih se svaka smjestila u plodne doline rijeka kao što su Mezopotamija između Eufrata i Tigrisa, dolina rijeke Ind ili rijeke Huang He (Žuta rijeka). U tim dolinama nastali su brojni gradovi i carstva. Civilizacije drevne Mezopotamije, doline rijeke Ind i Huang He su izmjenjivale mnoga otkrića kao što su matematika ili kotač, dok su se neka kao što je npr. pismo razvila posebno. Jerihon je neolitičko naselje i smatra se najstarijim gradskim naseljem, a utemeljen je 8350. – 7350. prije Krista.

Središnja Azija, područje stepa bilo je naseljeno nomadskim plemenima koja su iz područje središnje Azije mogla kretati u potragu za hranom u ostala područja. Najranije zabilježeno takvo kretanje je širenje Protoindoeuroljana, čiji se jezika proširio na Bliski Istok, Južnu Aziju i granična područja Kine. Sjeverni dio Azija zahvaća područje Sibira koje je rijetko naseljeno, te zbog nepovoljnih klimatskih uvijeta, širenje nomada nije išlo u tom smjeru.

Središnji dio okružen je visokim planinskim lancima i nepreglednim pustinjama, što je štitilo rubna područja Azije u kojima su se razvili gradovi i države od učestalih napada nomada. Kavkaz i Himalaja, pustinje Karakum i Gobi prirodne su prepreke koje su nomadska plemena prelazila rijetko uz velike teškoće. Nastale civilizacije i gradovi u plodnim dolinama su bili znatno tehnološki i društveno napredniji od nomada, ali nisu mogli vojno se oduprijeti jašućim hordama iz stepa. Novopridošli nomadi, koji su osvajali područja Indije, Kine i Bliskog Istoka, došavši u nove krajeve gdje nisu mogli prehraniti svoju brojnu konjicu i održavati prijašnji način života, s vremenom bi se prilagodili novim uvjetima, i tako prešli na isti način života kao lokalno stanovništvo.

Površina

Azija obuhvaća površinu 45 036 492 km² po podacima Zemljopisnoga atlasa za osnovnu školu (Školska knjiga, 2005.).^[2]

Hrvatska enciklopedija (1999.) navodi podatak o 44 472 097 km² ukupne površine.^[3] Isti podatak donosi i Hrvatski obiteljski leksikon.^[4] Opća i nacionalna enciklopedija (Proleksis enciklopedija) donosi podatak o 44,3 milijuna kilometara kvadratnih odnosno o skoro 30 % od svega kopna na Zemlji.^[5] Hrvatski jezični portal donosi podatak o 44.311.316 km².^[6]

Stanovništvo

Prema procjeni za 2002. godinu Azija je imala oko 3,8 milijarde stanovnika (bez europskog dijela država Rusije i Turske i afričkog dijela Egipta), što je 58 % ukupnog stanovništva svijeta. Prosječna gustoća naseljenosti je oko 84 stanovnika/km², čime je ujedno i najgušće naseljen kontinent. Na njoj se nalaze i dvije najmnogoljudnije države svijeta: Kina i Indija, obje s preko milijardu stanovnika. Razmještaj stanovništva je veoma neujednačen, čemu su najviše doprinjeli prirodni uvjeti. Većina stanovništva koncentrirana je u monsunskom području Južne i Istočne Azije. U ovim dijelovima prosječna gustina naseljenosti prelazi 500 st./km².

Popis zemalja/teritorija poredanih po gustoći stanovništva (stanovnika/km²).

Pri izračunu korištena je ukupna površina zemalja uključujući i vodene površine, stoga dobivene brojke mogu odstupati od onih u člancima za svaku pojedinu državu/teritorij.

Rusija, Egipat i Turska se također navode u tablici, iako su te države djelomično u Aziji. Cipar, koji je u Europi, smatra se otokom Azijskoga Sredozemlja. Gruzija, Armenija i Azerbajdžan su također navedene.

država	gustoća (/km ²)	površina (km ²)	broj stanovnika (procjena 2002.)
<u>Makao</u>	18.000	25	461.833
<u>Hong Kong</u>	6688	1092	7,303.334
<u>Singapur</u>	6430	693	4,452.732
<u>Maldivi</u>	1070	300	320.165
<u>Bahrein</u>	987	665	656.397

<u>Bangladeš</u>	926	144.000	133,376.684
<u>Republika Kina na Tajvanu</u>	627	35.980	22,548.009
<u>Palestinski teritoriji</u>	545	6220	3,389.578
<u>Južna Koreja</u>	491	98.480	48,324.000
<u>Libanon</u>	354	10.400	3,677.780
<u>Japan</u>	336	377.835	126,974.628
<u>Indija</u>	318	3,287.590	1.045,845.226
<u>Šri Lanka</u>	298	65.610	19,576.783
<u>Izrael</u>	290	20.770	6,029.529
<u>Filipini</u>	282	300.000	84,525.639
<u>Vijetnam</u>	246	329.560	81,098.416
<u>Sjeverna Koreja</u>	184	120.540	22,224.195
<u>Nepal</u>	184	140.800	25,873.917
<u>Pakistan</u>	184	803.940	147,663.429
<u>Kina</u>	134	9,596.960	1.284,303.705
<u>Tajland</u>	121	514.000	62,354.402
<u>Indonezija</u>	121	1,919.440	231,328.092
<u>Kuvajt</u>	118	17.820	2,111.561
<u>Armenija</u>	112	29.800	3,330.099
<u>Sirija</u>	93	185.180	17,155.814
<u>Azerbajdžan</u>	90	86.600	7,798.497
<u>Turska</u>	86	780.580	67,308.928
<u>Gruzija</u>	71	69.700	4,960.951
<u>Kambodža</u>	71	181.040	12,775.324
<u>Egipat</u>	71	1,001.450	70,712.345
<u>Katar</u>	69	11.437	793.341
<u>Malezija</u>	69	329.750	22,662.365
<u>Istočni Timor</u>	63	15.007	952.618
<u>Mjanmar</u>	62	678.500	42,238.224
<u>Brunej</u>	61	5770	350.898
<u>Jordan</u>	58	92.300	5,307.470
<u>Uzbekistan</u>	57	447.400	25,563.441
<u>Irak</u>	55	437.072	24,001.816
<u>Tadžikistan</u>	47	143.100	6,719.567
<u>Butan</u>	45	47.000	2,094.176
<u>Afganistan</u>	43	647.500	27,755.775
<u>Iran</u>	40	1,648.000	66,622.704
<u>Jemen</u>	35	527.970	18,701.257
<u>Ujedinjeni Arapski Emirati</u>	30	82.880	2,445.989
<u>Laos</u>	24	236.800	5,777.180
<u>Kirgistan</u>	24	198.500	4,822.166
<u>Oman</u>	13	212.460	2,713.462
<u>Saudijska Arabija</u>	12	1,960.582	23,513.330
<u>Turkmenistan</u>	9,6	488.100	4,688.963
<u>Rusija</u>	8,5	17,075.200	144,978.573

Kazahstan	6,2	2,717.300	16,741.519
Mongolija	1,7	1,565.000	2,694.432
Ukupno	80,5	49,694.698	4.000,601.258

Politička podjela

<u>Zastava</u>	<u>Grb</u>	<u>Ime države</u>	<u>Stanovništvo</u>	<u>Površina (km²)</u>	<u>Glavni grad</u>
		<u>Afganistan</u>	30.419.928	647.500	<u>Kabul</u>
		<u>Armenija</u>	2.970.495	29.743	<u>Erevan</u>
		<u>Azerbajdžan</u>	9.493.600	86.600	<u>Baku</u>
		<u>Bahrein</u>	1.248.348	760	<u>Manama</u>
		<u>Bangladeš</u>	150.039.000	147.570	<u>Dhaka</u>
		<u>Brunej</u>	408.786	5.765	<u>Bandar Seri Begawan</u>
		<u>Butan</u>	716.896	38.394	<u>Thimphu</u>
		<u>Cipar</u>	1.099.341	9251	<u>Nikozija</u>
		<u>Filipini</u>	99.779.700	300.000	<u>Manila</u>
		<u>Gruzija</u>	4.570.934	69.700	<u>Tbilisi</u>
		<u>Indija</u>	1.205.073.612	3.287.263	<u>New Delhi</u>
		<u>Indonezija</u>	248.645.008	1.904.569	<u>Jakarta</u>
		<u>Irak</u>	31.129.225	438.317	<u>Bagdad</u>
		<u>Iran</u>	78.868.711	1.648.195	<u>Teheran</u>
		<u>Istočni Timor</u>	1.143.667	14.874	<u>Dili</u>
		<u>Izrael</u>	7.590.758	20.770	<u>Tel Aviv (Jeruzalem)</u>
		<u>Japan</u>	127.368.088	377.915	<u>Tokio</u>
		<u>Jemen</u>	24.771.809	527.968	<u>Sana</u>
		<u>Jordanija</u>	6,508,887	89.342	<u>Amman</u>
		<u>Južna Koreja</u>	50.004.441	100.210	<u>Seul</u>
		<u>Kambodža</u>	14.952.665	181.035	<u>Phnom Penh</u>
		<u>Katar</u>	1.951.591	11.586	<u>Doha</u>
		<u>Kazakstan</u>	17.522.010	2.724.900	<u>Astana</u>
		<u>Kina</u>	1.343.239.923	9.596.961	<u>Peking</u>
		<u>Kirgizija</u>	5.496.737	199.951	<u>Biškekek</u>
		<u>Kuvajt</u>	2.646.314	17.818	<u>Kuwait</u>
		<u>Laos</u>	6.586.266	236.800	<u>Vientiane</u>
		<u>Libanon</u>	4.140.289	10.400	<u>Beirut</u>
		<u>Maledivi</u>	394.451	298	<u>Malé</u>
		<u>Malezija</u>	29.179.952	329.847	<u>Kuala Lumpur</u>
		<u>Mijanmar (Burma)</u>	54.584.650	676.578	<u>Naypyidaw</u>
		<u>Mongolija</u>	3.179.997	1.564.116	<u>Ulan Bator</u>
		<u>Nepal</u>	29.890.686	147.181	<u>Katmandu</u>
		<u>Oman</u>	3.090.150	309.500	<u>Muskat</u>
		<u>Pakistan</u>	190.291.129	796.095	<u>Islamabad</u>
		<u>Palestina</u>	4.279.699	6.220	<u>Gaza/Ramala</u>
		<u>Rusija</u>	142.517.670	17.098.242	<u>Moskva</u>

					
		Saudijska Arabija	26.534.504	2.149.690	Rijad
		Singapur	5.353.494	697	Singapore
		Sirija	22.530.746	185.180	Damask
		Sjeverna Koreja	24.589.122	120.538	Pjongjang
		Šri Lanka	21.481.334	65.610	Colombo
		Tadžikistan	7.768.385	143.100	Dušanbe
		Tajska	67.091.089	513.120	Bangkok
		Tajvan (Republika Kina)	23.261.747	36,193	Taipei
		Turkmenija	5.054.828	488.100	Ašgabat
		Turska	79.749.461	783.562	Ankara
		Ujedinjeni Arapski Emirati	5.314.317	83.600	Abu Dhabi
		Uzbekistan	28.394.180	447.400	Taškent
		Vijetnam	91.519.289	331.212	Hanoi

Izvori

Ovaj članak ili dio članka **nije pokriven izvorima** (literatura, internetske stranice itd.).
Pomozite Wikipediji navođenjem odgovarajućih izvora.

1. (PDF) mrežno gradivo (https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/print/country/countrypdf_xx.pdf) (2014.), *Svijet* (engl. *World*). U almanahu: *The World Factbook*, Central Intelligence Agency, Washington, Okrug Columbia. Zadnji put ažurirano 21. travnja 2014. u 9:34:14, 28 ukup. str., 139.362 bajtova, str. 3. i 4. (Asia 44,568,500 sq km), Pristupljeno 25. listopada 2014., ISSN 0277-1527, ISSN 1553-8133 (*The online Factbook*)
2. Denis Šehić, autor karata, *Zemljopisni atlas : za osnovnu školu*, uredila Snježana Bakarić Palička, 2. izd., Školska knjiga, Zagreb, 2005., CIP 450822105, ISBN 978-953-0-11289-6, str. 47., (NSK) (http://katalog.nsk.hr/F/?func=direct&doc_number=000574706)
3. (Enciklopedijski članak) »Azija (<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=4920>)«. U svesku enciklopedije: Dalibor Brozović, gl. ur., *Hrvatska enciklopedija*, s Predgovorom Dalibora Brozovića, 1. sv.: A – Bd, Leksikografski zavod Miroslava Krleža, Zagreb., 1999., ISBN ISBN 953-6036-31-2 (1. sv.), ISBN 953-6036-29-0 (cjelina), (NSK) (http://katalog.nsk.hr/F/?func=direct&doc_number=000232097) – Pristupljeno mrežnom gradivu 25. listopada 2014.
4. Tomislav Ladan, glavni priređivač, *Hrvatski obiteljski leksikon*, 1. sv.: A – Boj, EPH, Leksikografski zavod Miroslava Krleža, Zagreb, 2005., ISBN 953-6748-16-9 (cjelina, EPH), ISBN 953-6036-22-3 (cjelina, LZMK) (NSK) (http://katalog.nsk.hr/F/?func=direct&doc_number=000568685), ISBN 953-6748-17-7 (1. sv., EPH), ISBN 953-6036-23-1 (1. sv., LZMK), (NSK) (http://katalog.nsk.hr/F/?func=direct&doc_number=000568689), mrežno sjedište: <http://hol.lzmk.hr/clanak.aspx?id=2977>. Pristupljeno 25. listopada 2014.
5. »Azija«, u tiskopisu: Antun Vujić, glavni urednik, *Proleksis enciklopedija : prva hrvatska opća i nacionalna online enciklopedija* (javno dostupna na mrežnim stranicama Leksikografskoga zavoda Miroslava Krleža. URL: <http://proleksis.lzmk.hr/10157/>). Zadnji put osvježeni podatci mjeseca rujna 2013. godine. Pristupljeno: 25. listopada 2014.
6. »Azija (http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=e1kXQ%3D%3D&keyword=Azija)«. // Hrvatski jezični portal, Novi Liber i Srce, pristupljeno 25. listopada 2014.

Vanjske poveznice

- [Asia Newscast \(http://www.newscast.in\)](http://www.newscast.in)
- [Karte Azije \(http://www.lib.utexas.edu/maps/asia.html\)](http://www.lib.utexas.edu/maps/asia.html)
- [Asian Genes \(https://web.archive.org/web/20061012054037/http://kennethomura.tripod.com/asian_genes/\)](https://web.archive.org/web/20061012054037/http://kennethomura.tripod.com/asian_genes/)
- [Asia maps \(https://web.archive.org/web/20090420061540/http://onlinemaps.co.cc/pages/asia.php\)](https://web.archive.org/web/20090420061540/http://onlinemaps.co.cc/pages/asia.php)

Sestrinski projekti

- U Wikimedijinu spremniku nalazi se članak na temu: **Azija**
- U Wikimedijinu spremniku nalazi se još gradiva na temu: **Azija**
- Pogledajte rječničku natuknicu **Azija** u [Wječniku](#), slobodnom rječniku.

Države u Aziji

Samostalne države	Afganistan • Armenija • Azerbajdžan • Bahrein • Bangladeš • Brunej • Butan • Cipar • Egipat • Filipini • Gruzija ¹⁾ • Indija • Indonezija ²⁾ • Irak • Iran • Istočni Timor ²⁾ • Izrael • Japan • Jemen • Jordan • Južna Koreja • Kambodža • Katar • Kazahstan ¹⁾ • Narodna Republika Kina • Republika Kina • Kirgistan • Kuvajt • Laos • Libanon • Maldivi • Malezija • Mjanmar • Mongolija • Nepal • Oman • Pakistan • Rusija ¹⁾ • Saudijska Arabija • Singapur • Sirija • Sjeverna Koreja • Šri Lanka • Tadžikistan • Tajland • Turkmenistan • Turska ¹⁾ • Ujedinjeni Arapski Emirati • Uzbekistan • Vijetnam
Ostali teritoriji	Hong Kong (PUR NR Kine) • Makao (PUR NR Kine)
Nep priznate države	Abhazija • Gorski Karabah • Južna Osetija • Palestinska Autonomna Područja (Pojas Gaze i Zapadna obala) • Turska Republika Sjeverni Cipar

¹⁾ Djelomično u Europi. • ²⁾ Smatra se i dijelom Oceanije.

Kontinenti

[Afrika-Euroazija](#)

[Amerika](#)

[Euroazija](#)

[Oceanija](#)

[Afrika](#)

[Antarktika](#)

[Azija](#)

[Australija](#)

[Europa](#)

[Sjeverna Amerika](#)

[Južna Amerika](#)

Geološki superkontinenti:

[Gondvana](#) • [Laurazija](#) • [Pangea](#) • [Rodinia](#)

Regije svijeta

Afrika	Istočna Afrika • Južna Afrika • Sjeverna Afrika • Srednja Afrika • Zapadna Afrika • Afrički rog • Gvineja • Magreb • Sahel • Subsaharska Afrika • Sudan • Velika jezera
Amerika	Sjeverna Amerika Angloamerika • Karibi • Pacifički sjeverozapad Južna Amerika Srednja Amerika • Velika jezera • Velika nizina Andske države • Gvajana • Južni konus • Latinska Amerika • Patagonija
	Azija Istočna Azija • Jugoistočna Azija • Jugozapadna Azija • Južna Azija • Sjeverna Azija • Srednja Azija Anatolija • Arabija • Bliski istok • Daleki istok • Indijski potkontinent • Istočne Indije • Kavkaz • Levant • Sibir
Euroazija	Istočna Europa • Jugoistočna Europa • Južna Europa • Sjeverna Europa • Srednja Europa • Zapadna Europa Europa Balkanski poluotok • Baltik • Beneluks • Britanski otoci • Mediteran • Nordijska regija • Skandinavija

<u>Oceanija</u>	<u>Australazija</u> • <u>Melanezija</u> • <u>Mikronezija</u> • <u>Polinezija</u> • <u>Pacifički obruč</u>
<u>Polovi</u>	<u>Arktik</u> • <u>Antarktik</u>

Dobavljeno iz "<https://hr.wikipedia.org/w/index.php?title=Azija&oldid=5565268>"

Ova stranica posljednji je put uređivana 21. lipnja 2020. u 20:07.

Tekst je dostupan pod licencijom [Creative Commons Imenovanje/Dijeli pod istim uvjetima](#); dodatni uvjeti se mogu primjenjivati. Pogledajte [Uvjete uporabe](#) za detalje.